

Mødet den 21. Februar 1929.

Fraværende: G. N. Knub og Vald. Pedersen.

1. (J. Nr. 623—1928). Skrivelse fra Købstadforeningen med Forslag til Overenskomst angaaende Lønnin-
ger for Dyr læger ved Kød- og Mælkekontrollen.

B o r g m e s t e r e n meddelte, at Skrivelsen var tilstillet Lønudvalget og Slagtehusudvalget.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 635—1928). Skrivelse fra Aarhus Købstads Hjelpekasse med Regnskab for Etatsraads Filten-
borgs Legat og M. Chr. Wærums Legat.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 23²⁴—1928). Meddelelse om Vej- og Kloak-
væsenet i 1927—28.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 611—1928). Skrivelse fra Skoleudvalget med Beregning over Statens Andel i Lærerlønning-
erne ved de 4 kommunale Mellemskoler.

Tiltraadtes.

5. (J. Nr. 476—1928). Indstilling om Valg af Valg-
bestyrelser ved Byraadsvalget den 4. Marts 1929.

Følgende Forslag forelaa:

M i d t k r e d s e n.

Forretningsfører Leonhard Hansen,
Arbejdsmand A. Bitsch,
Blikkenslagermester H. P. Salling,

Frk. Johanne Berg,
Tømrmester N. C. Christiansen,
Forretningsfører Fogh Mogensen,
Murermester Georg Knudsen,
Skomager Erik Olesen og
Ingeniør R. Fanger.

N o r d r e K r e d s .

Overlærer K. Moustén,
Slagtehusinspektør Bernt Jensen,
Lærer P. Elbæk,
Tømrer J. Perregaard,
Købmand Emil Pedersen,
Købmand Gros-Pedersen,
Telegrafkontrollør Schulze,
Typograf Valdemar Hansen og
Forvalter Marinus Petersen.

S ø n d r e K r e d s .

Fabrikant J. Chr Møller,
Konsul P. Petersen,
Kontorbestyrer M. C. Falk,
Smed H. P. Christensen,
Lærer H. J. Baden,
Grosserer P. Baunsgaard,
Overretssagfører Andr. Christensen,
Lærer J. Mejldam og
Arbejdsmand G. V. Jaquet.

B o r g m e s t e r e n forelagde Forslaget fra Valgudvalget. Ifølge Loven maatte der kun være 9 Medlemmer i hver Kreds, medens der tidligere var flere, men der blev jo Brug for en Del til Assistance, og forhaabentlig vilde de mange dygtige Folk, som tidligere havde assisteret, ogsaa være villige til at medvirke paa selve Valgdagen. Bestyrelsen var som hidtil foreslaaet efter politiske Hensyn. Af Medlemmerne i Nordre Kreds havde Forvalter Marinus Petersen bedt sig fri-

taget paa Grund af Sygdom, og Udvalget foreslog i hans Sted at vælge Byraadsmedlem Vald. Pedersen. Udvalget gik ud fra, at man følger samme Fremgangsmaade som tidligere, at Socialdemokraterne besætter Formandsposten i Nordre Kreds og Midterkredsen, medens de saakaldte Borgerlige Partier faar Formanden i Søndre Kreds. De tidligere Formænd var sat øverst paa Listerne, men iøvrigt tilkom det Valgbestyrelserne selv at vælge deres Formand og derefter give Valgudvalget Meddelelse derom.

Indstillingen vedtoges saaledes, at Vald. Pedersen vælges i Stedet for Marinus Pedersen.

6. (J. Nr. 567—1928). Forslag fra Brolægningsudvalget til **Instruks for Direktøren ved Aarhus Sporveje.**

Følgende Forslag forelaa:

»Direktøren for Aarhus Sporveje er ansvarlig overfor det af Aarhus Byraad nedsatte Udvalg for Sporvejene med Hensyn til Driften og Administrationen af Byens nuværende og fremtidige Sporvejsanlæg med alt, hvad dertil hører og senere maatte komme til, saasom Bygninger, Sporanlæg, Ledninger og rullende Materiel, herunder Automobilomnibusser saavel med Benzin som med elektrisk Drivkraft m. m.

Det paahviler Direktøren:

1. at være den overordnende Leder for samtlige ved Sporvejene ansatte Tjenestemænd, Formænd, alt andet Personale, Haandværkere og Arbejdere, føre Tilsyn med disses Arbejde og i det hele sørge for, at alt varetages med den fornødne Interesse og med Sporvejenes Tarv for Øje.

2. at gøre Indstilling til Udvalget om Ansættelse eller Afskedigelse af det kørende

Personale efter nøje at have undersøgt, om Vedkommende findes egnet eller ikke til Tjenesten. Direktøren har Ret til straks at suspendere en Mand fra Tjenesten, hvis det skulde gøres nødigt, f. Eks. ved Beruselse, Uærlighed eller anden grov Tjenesteforseelse. I saadant Tilfælde skal dette dog snarest mulig indberettes til Udvalget, der da træffer Bestemmelse om, hvad der videre skal foretages i Sagen.

3. at antage og afskedige det løse Personale, dog skal Udvalget ved større Arbejder først forespørges, om det selv skulde ønske at anvise den nødvendige Arbejdskraft.

4. at lade udarbejde Forslag og Beregninger over alle ved Sporvejene nødvendige Arbejder, saavel Reparationsarbejder, Ombygninger og Udvidelser.

5. at fremsætte og udarbejde Forslag, der hører ind under Udvalgets Afgørelse, saasom Forslag til Lønninger, Fremskaffelse af Tilbud paa Materialier eller Tilbud fra Entreprenører, udarbejde Aarsberetning og Driftsoversigt samt Forslag til Budget. Forslag til Ændringer eller Forbedring af Trafikken, sørge for Udarbejdelsen af de fornødne Køreplaner, og i enhver Henseende være Udvalget behjælpelig i saadanne Sager, som dette skønner kunde have Interesse for Sporvejene.

6. at besørge den nødvendige Korrespondance, varetage og være ansvarlig for Bogføringen samt de øvrige Kontorarbejders ordentlige Udførelse, attestere Rigtigheden af indgaaede Regninger og deslige, samt nøje iagttage, hvor der kan indføres Besparelse.

7. Direktøren sørger for Førelsen af et let overskueligt Lagerregnskab, hvori Til- og Afgang

straks indføres, og som vil være at afslutte hver Maaned. Forinden hvert Regnskabsaars Afslutning sørger Direktøren for, at der foretages en fuldstændig Optælling og Afstemning med Lagerbogen af alt paa Lageret værende Materiale og Inventar. Eventuelle Uoverensstemmelser mellem Lagerbeholdningen og Lagerbogen vil være at forelægge Udvalget.

8. I presserende Tilfælde, hvor en Sag ikke kan vente, til Udvalget holder Møde, da at henvende sig til Formanden eller i dennes Forfald til et af de øvrige Udvalgsmedlemmer.

9. Direktøren er iøvrigt underkastet det af Byraadet til enhver Tid vedtagne Reglement for kommunale Embeds- og Bestillingsmænd«.

M. C. F a l k anbefalede Forslaget, som Udvalget var enigt om.

J. C h r M ø l l e r antog, at Instruksen var omtrent, som den burde være. Taleren vilde dog foreslaa en lille Ændring i § 4, saaledes at der kommer til at staa, at Direktøren skal »forestaa Udarbejdelsen«. Der stod i Forslaget, at han skal »lade forestaa Udarbejdelsen«, og det var noget andet.

M. C. F a l k kunde ikke tiltræde Fabrikant Møllers Forslag, men fastholdt den foreslaede Ordlyd.

M. B r a m m e r vilde støtte det foreslaede Ændringsforslag, for det var ganske nødvendigt, at den, der staar i Spidsen for Sporvejene, paa selvstændig Maade kan udarbejde Projekter til Udvidelser og ligeledes foretage Beregninger over den hensigtsmæssigste Maade at drive Sporvejene paa. Der vilde sikkert blive Spørgsmaal om, hvorvidt Udviklingen skal gaa i Retning af Om-

nibuskørsel, eller man vedblivende skal benytte Byens billige Elektricitet som Drivkraft.

J. C h r. M ø l l e r forstod ikke, at nogen kunde have noget imod denne Ændring. At lade noget udarbejde kunde enhver, selv om han ikke har Spor Forstand derpaa, men at forestaa Udarbejdelsen krævede en vis Dygtighed.

B o r g m e s t e r e n henstillede at betragte dette som en 1. Behandling, og Udvalget kunde saa tænke over Sagen til næste Møde i Henhold til de faldne Udtalelser.

M. C. F a l k erkendte, at Fabrikant Møller var meget durkdreven, men Taleren var alligevel klar over, at hans Forslag betød det samme, som Mindretallet holdt saa stærkt paa, at Pladsen skal besættes med en teknisk uddannet Mand, hvilket Flertallet ikke fandt nødvendigt. Men det var næppe formaalstjenstligt at tage denne Debat om igen. Hvis den samme Bestemmelse skulde gælde for de øvrige Embedsmænd, kunde Kommunen simpelthen ingen have, og der var næppe Grund til at lave noget særligt for Sporvejsdirektørens Vedkommende. Det tidligere Selskab havde overhovedet ingen Instruks for Direktøren, og det var vist ikke almindeligt at have det, men Udvalget havde efter Byraadets Ønske udarbejdet denne og var enigt om Forslaget. Hvorvidt den skulde tilbage til Udvalget, maatte selvfølgelig Byraadet bestemme. Der var ikke i Dag Tale om nogen Udvidelse af Sporvejene eller om det skal være Automobiler eller Sporvogne; det vilde Byraadet til sin Tid komme til at tage Bestemmelse om.

H o l s t - K n u d s e n syntes, at den af Fabrikant Møller foreslaaede Ændring var ganske nødvendig. Der stod i Forslaget, at Direktøren skal

lade udarbejde Projekter til Udvidelser og Reparationer. Selvfølgelig kunde Direktøren tilkalde sagkyndige, naar der var Tale om større Udvidelser, ligesom man havde gjort det f. Eks. ved Belysningsvæsenet, men Reparationer o. lign. skulde han dog gerne selv kunne forestaa. Sagen krævede ikke 2 Behandlinger i Byraadet og kunde lige saa godt afgøres straks.

A n d r. B i t s c h pegede paa, at Forslaget var enstemmigt fra Udvalgets Side. Ganske vist var Hr. Christiansen ikke i den senere Tid bleven særlig rost af sit Parti, og hans Gruppe havde ogsaa taget Afstand fra hans Stilling i et andet Udvalg, som han var Medlem af; men det blev jo en Sag mellem dem. Det foreliggende Forslag var i fuldstændig Overensstemmelse med den Beslutning, som Byraadet havde truffet angaaende Sporvejsdirektørens Kvalifikationer, og Taleren vilde anbefale at vedtage det.

B o r g m e s t e r e n bemærkede, at hvis f. Eks. Stadsingeniøren skulde foretage alle de Arbejder, der kræves af ham, vilde han umuligt kunne udføre det; han maatte indskrænke sig til at sætte de andre i Arbejde, og saaledes vilde det sikkert ogsaa komme til at gaa her. Taleren kunde ikke i Øjeblikket overskue, hvor stor Indflydelse den foreslaaede Ændring vilde have, men hvis Sagen udsattes, kunde der jo komme en skriftlig Indstilling derom.

J. C h r. M ø l l e r troede nok, at Borgmesteren var klar over Forskellen paa de to Forslag. Stillingen kunde ikke sammenlignes med Stadsingeniørens, for en Sporvejsdirektør vilde ikke faa mere at bestille, end han selv kunde bestride, hvis han har de nødvendige Kvalifikationer.

B o r g m e s t e r e n tvivlede alligevel om, at

Fabrikant Møller egnede sig til at være Tanke-læser. Man havde nu kørt i 2 Maaneder uden Direktør, og Udvalget kunde nok klare sig 8 Dage endnu; desuden vilde det jo trække længere ud, før Direktøren kunde ansættes. Det var rarest at faa Begreberne klaret lidt, før man tager Beslutning.

Sagen udsattes.

7. (J. Nr. 647—1928). **Andragende fra H. Voss om Tilladelse til Forlængelse af Omnibusruten Stadion — Kasserneboulevarden ad Brendstrupvej.**

Markudvalget og Brolægningsudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

8. (J. Nr. 648—1928). **Andragende fra Bernh. Jensen om Tilladelse til Forlængelse af Omnibusruten Højvang—Vestre Kirkegaard ad Trøjborgvejs Forlængelse.**

Markudvalget og Brolægningsudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

9. (J. Nr. 646—1928). **Andragende fra Rutebilejer Bernh. Jensen om Tilladelse til at overdrage Omnibusruten Strandvejen—Vestre Kirkegaard til Vognmand Bathum.**

Brolægningsudvalget har intet herimod at erindre, naar den ny Koncessionshaver indgaar paa de hidtidige Betingelser.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 37—1928). **Andragende fra de under Kommunen ansatte Teknikere om Forhandlingsret.**

B o r g m e s t e r e n kunde ikke indse, at Byraadet skulde være forpligtet til at forhandle med en Flok Mennesker, der finder paa at lave en Forening. Taleren satte mest Pris paa, at Folk holder sig indenfor deres Organisation og for-

handler gennem Hovedorganisationen, og vilde foreslaa, at man svarer Andragerne i den Retning.

Borgmesterens Forslag tiltraadtes.

11. (J. Nr. 37—1928). **Andragende fra Sygeplejeassistenterne ved Hospitalerne om Henstand med Indbetaling af Pensionsbidrag.**

Lønudvalget indstiller, at Andragendet bevilges saaledes, at der gives de paagældende Anciennitet fra Ansættelsesdagen, og at Bidrag til Pensionsfonden for den forløbne Tid for de Sygeplejeassistenteres Vedkommende, der er ansat i Tiden før 1. April 1923, kan ske ratevis i Løbet af 5 Aar med $\frac{1}{60}$ hver Maaned, for de Assistenters Vedkommende, der er ansat i Tiden fra 1. April 1923 til 1. April 1927, i 2 Aar med $\frac{1}{24}$ hver Maaned, og for de Assistenters Vedkommende, der er ansat i Tiden fra 1. April 1927 til 1. April 1929, i 1 Aar med $\frac{1}{12}$ hver Maaned.

M. C. F a l k anbefalede Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 2⁸⁵—1928). **Andragende om Dispensation fra Bygningslovens § 21 og Bygningsvedtægtens §§ 14, 15, 17 og 34 for Hjørnet af Rysegade og Sct. Knuds Gade.**

Anbefaledes.

13. K. M o u s t e n vilde udenfor Dagsordenen rette en Forespørgsel til Havneudvalgets Formand angaaende Issituationen, for det syntes, som om den Isbryderhjælp, Aarhus havde Krav paa, udeblev.

B o r g m e s t e r e n svarede hertil, at der var gjort store Anstrengelser fra Havnens Side for at holde Skibsfarten i Gang. Havnens Isbryder havde klaret sig godt indenfor Sletterhage, men da den kom udenfor, tog den Skade. Havneudvalget havde Gang paa Gang rettet Henvendelse til Is-

kontoret, der sorterer under Handelsministeriet, og de svarede hver Gang meget venligt, at de skulde gøre deres Bedste, og de fremsatte en hel Mængde Undskyldninger, fordi de ikke hidtil havde kunnet hjælpe Skibe til Aarhus. Udvalget følte sig naturligvis ilde berørt ved, at Skibene gik andre Steder hen, naar Havnen selv holdt Bugten aaben, og Aarhus Havn havde beredvilligt stillet Penge til Raadighed, da der skulde bygges en Isbryder til Hjælp for Havnene. Der syntes at være sket mange mærkelige Ting i den Forbindelse. Nu laa Isbryderen i Storebælt, og de to Havne Korsør og Nyborg havde kun betalt halv Afgift til Isbryderen. Taleren skulde dog ikke kritisere dette, blot Aarhus kunde faa sine Skibe ind, men de førtes forbi Aarhus til København eller andre Byer. Taleren havde i Dag igen haft en telefonisk Samtale med Kontoret og bebrejdet dem den Forretningsgang, og de havde nu lovet, at 3 Skibe, der ventedes til Aarhus, skulde blive hjulpet ind. Der var altsaa sket Henvendelser nok, men hidtil havde det ikke frugtet, og Taleren var derfor glad ved, at Sagen rejstes i Byraadet, saa man kunde faa Lejlighed til at høre Byraadets Mening om Forholdet.

J. Chr. Møller antog, at alle i Aarhus havde Følsen af, at baade Aarhus Handelsforening og Aarhus Havn havde gjort alt muligt for at skaffe Isbryderhjælp, som Byen i Virkeligheden havde en moralsk Ret til; men det syntes, som om Kontoret i København ikke var særlig lydhørt overfor Anmodningerne fra Aarhus, og det maatte man i høj Grad beklage. Hvis det kun var i dette bestemte Forhold, at man havde Lejlighed til at se, at Aarhus var alt andet end favoriseret, kunde man bedre se igennem Fingre

dermed, men det syntes, som om man ved alle Lejligheder glemte Aarhus og særlig fremmede Københavns Interesser paa Aarhus' Bekostning. Man havde bestræbt sig for i stor Stil at føre Skibe til København og Aalborg. Der var vel ikke noget at sige til, at man søgte at faa vore Landbrugsprodukter af Sted eller hjalp en nødstedt Damper, men her havde man uanset Aarhus Havns Anstrengelser for at holde Bugten klar fuldstændig set bort fra alle Anmodninger om Hjælp, og det saa ikke tiltalende ud. Der havde ligget mange Skibe i Kattegat, der var bestemt til Aarhus, og som var hjulpet til København, Esbjerg eller Aalborg, og det var Byen ikke tjent med. Under disse Omstændigheder var det et daarligt Kompagniskab, som Aarhus var gaaet med til, og hvis man paa Forhaand havde tænkt sig det, maatte man hellere have bygget en Isbryder selv, der kunde klare det. Det forenede Dampskibsselskab havde sat meget ind paa at holde Færdselen til Aarhus i Gang, men da Skibene afgik herfra, vilde man ikke engang love dem Isbryderhjælp, hvis de kom i Nød. Ifølge Aviserne var Storebælt nu helt spærret, og den eneste Forbindelse var da Ruten Aarhus - København, der forholdsvis let kunde holdes i Gang, og det havde været Handelsministeriets Pligt at medvirke dertil. Taleren vilde foreslaa at Byraadet tiltræder følgende Udtalelse:

»Det vedtoges at rette en Henvendelse til Handelsministeren gaaende ud paa, at Byraadet føler sig brøsthølden ved den Mangel paa Hensyntagen, der af Ministeriet vises Aarhus ved stadig at overhøre Havneudvalgets Anmodninger om Assistance til Overvindelse af Ishindringerne.«

M. B r a m m e r fandt det ogsaa meget beklageligt, at Aarhus, til Trods for at Byen havde stillet Midler til Raadighed til Anskaffelse af en Isbryder, havde set saa lidt til den. Taleren troede ikke, at man nogen Sinde i Aarhus skulde regne med en Hjælp, der udsendes fra København, det var det samme under det nuværende Ministerium som under de tidligere, at de ingen Interesse havde af at yde Aarhus Retfærdighed. Det rigtigste vilde være, at Aarhus anmoder om at laa de Penge tilbage, som i sin Tid blev ydet til Isbryderen, og saa søger at faa »Hermes« ombyttet med en saa kraftig Isbryder, at den kan arbejde i Kattegat; det var sikkert den eneste Mulighed for at komme udover den uhyre Kalamitet for Aarhus Havn, at de mange store Skibe nu gaar til andre Pladser, hvorved tillige Varerne fik en meget stor Fordyrelse.

B o r g m e s t e r e n vilde straks tage Afstand fra Læge Brammers skarpe Udtalelser. Det var ikke ønskeligt at komme i en Situation, hvorved Aarhus stiller sig op som noget for sig selv; Danmark var kun et lille Land, og man var nødt til at samarbejde med de forskellige Dele, ogsaa med Hovedstaden. Naar man synes, at der ikke ydes Aarhus Retfærdighed, paatalte man det, men afbrød ikke Samarbejdet af den Grund, og det var vist heller ikke heldigt for Aarhus at føre en saadan Politik. Taleren havde lige modtaget en Skrivelse fra Aarhus Handelsforening, som vilde blive overgivet til Pressen; den indeholdt lignende Udtalelser og oplyste bl. a., hvilke Skibe, bestemt for Aarhus, der var hjulpet til København, Aalborg og Esbjerg. Det var ikke noget smukt Billede for Aarhus at se paa, og Taleren vilde med Glæde tilstille Ministeriet en

Erklæring fra Byraadet som af Fabrikant Møller foreslaaet.

K. M o u s t e n takkede Borgmesteren for Redegørelsen og havde ikke tvivlet om, at der var gjort alt muligt fra Havnens Side. Det kunde være meget rigtigt, at Aarhus bør opretholde Samarbejdet med København, men naar man fra den anden Side slet ikke vilde gøre noget for at imødekomme Aarhus, var et Samarbejde jo umuligt. Iøvrigt kunde Taleren slutte sig til Fabrikant Møllers Forslag.

J. Chr. Møllers Forslag vedtoges.
